

Juventes

Politiske Program 2022 - 2024

Vedtatt på Juventes landsmøte 2022

1 Innledning

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

Juvente er en organisasjon for, av og med edru ungdom. Vi jobber for å redusere drikkepress og gjøre det enklere for alle å ta egne valg. Juventes visjon er en demokratisk verden basert på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper problemer. Hele Juventes ideologi og politiske fundament bygger på tanken om menneskeverd: Juvente mener at alle mennesker har rett til å bli rettferdig behandlet, til et verdig liv, og til å kunne si, mene og tro det man vil uten frykt for forfølgelse.

Juvente arbeider for å skape engasjerende, trygge og inkluderende miljøer hvor menneskeverd står i sentrum, og bruk av rusmidler er overflødig. Juvente ønsker å endre samfunnet vi lever i, og arbeider aktivt for å forbedre egen og andres hverdag. Juvente vil bedre livssituasjonen til mennesker både i og utenfor Norge.

Juvente er en solidaritetsorganisasjon med et avholdsstandpunkt. Vi arbeider mot rusproblemer, diskriminering, sosiale problemer, undertrykking, krig og konflikter, og engasjerer oss for menneskeverd, solidaritet, demokrati, rettferdighet, utvikling og fred.

20 2 Rusmidler

21

22 Problemer knyttet til rusmidler er en stor utfordring lokalt og globalt, og er kilde til
23 sosiale, politiske, økonomiske og helsemessige problemer og skader for både
24 enkeltmennesker og samfunnet. Dette er utgangspunktet for Juventes ruspolitiske
25 engasjement. Juvente ønsker en ansvarlig ruspolitikk der folkehelse, forebygging,
26 regulering, behandling og rehabilitering er de viktigste faktorene for å sikre best
27 mulig helse, trygghet og velferd for alle.

28

29 Juvente anser ikke bruk av rusmidler som en privatsak. Mange setter
30 enkeltindividets frihet og rett til å bestemme over seg selv foran vårt felles ansvar
31 for et velfungerende samfunn der alle kan føle seg trygge. Juvente mener at alle
32 samfunnets medlemmer blir påvirket av individenes handlinger, og at
33 samfunnsproblemer er alles ansvar. Juvente mener derfor at det må føres en
34 ansvarlig politikk som bidrar til å holde forbruket på et så lavt nivå som mulig, og
35 som ikke går på bekostning av fellesskapets beste.

36

37

38 2.1 Forebygging og behandling

39

40 Juvente mener at det er mest effektivt og humant å forebygge rusproblemer før de
41 oppstår. En økt satsing på forebygging nå vil bidra til færre rusrelaterte problemer i
42 samfunnet senere. Denne satsingen bør inneholde holdningsskapende arbeid,
43 rusfrie fritidstilbud for ungdom, og politisk regulering gjennom pris og
44 tilgjengelighet.

45

46 Rusmiddelforebygging og kunnskap relatert til rusmidler, samt
47 pårørendeproblematikk må få en mer sentral plass i grunnskolen, videregående
48 skole og høyere utdanning. Livsmestring må derfor styrkes i skolen og
49 videreutvikles til å danne en verktøykasse for ungdom.

50

51 Personer som får problemer med egen eller andres rusmiddelbruk skal møtes med
52 den hjelp og verdighet de har krav på. Det er bruken av rusmidler som skal
53 bekjempes, ikke de som får problemer på grunn av rusmidlene. Fryktbasert
54 forebygging må erstattes med kunnskapsbasert forebygging. Personer som er
55 rusmiddelavhengige har rett til god behandling som er tilpasset egne behov for å
56 bryte med egen avhengighet. Juvente mener derfor at det må opprettes egne løp
57 for unge rusavhengige, som tar sikte på de bakenforliggende årsakene til
58 rusbruken, med fokus på livsmestring og hverdagskompetanse. Etter endt
59 behandling er det viktig med god rehabilitering og oppfølging, og ettervernstiltak
60 som er tilpasset den enkelte

61

62

63 Juvente mener at:

64

65

- Forebygging må være førsteprioritet i ruspolitikken.

- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100
- 101
- 102
- 103
- 104
- 105
- Frivillige organisasjoner må ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i skolen og på andre arenaer.
 - Rusforebyggingen i skolen skal bygge på et solid evidensgrunnlag der forskning, praktisk erfaring og ungdoms egne perspektiver inngår.
 - Livsmestring må ha en sentral rolle i det rusforebyggende arbeid.
 - Livsmestringsfaget i skolen må styrkes og et konkret pensum må utarbeides.
 - Rusforebygging må fokusere ekstra på særlig utsatte perioder av ungdomstiden, som overgangen mellom skoleslagene, russetid og fadderuker.
 - Spesielt sårbare barn og unge må få rask og tilstrekkelig kartlegging og oppfølging.
 - Helseesykepleier må prioriteres og styrkes.
 - Det må være tilstrekkelig med offentlige psykologer og andre gratis hjelpetjenester uten ventetid for ungdom.
 - Opplæring om hvorfor unge ruser seg må bli en del av utdanningen til alle som skal arbeide med barn og ungdom, slik at disse har kompetanse og trygghet til å drive forebyggende arbeid, samt iverksette tiltak dersom de opplever at noen har et risikofylt forhold til rusmidler.
 - Midler til rusforebyggende arbeid i kommunene må øremerkes.
 - Alle fylker og kommuner skal benytte sine ungdomsråd aktivt i utforming og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
 - Det må opprettes flere behandlingsplasser slik at personer med rusproblemer raskere kan komme i behandling uten å stå i kø.
 - Ruskontrakter skal ikke påtvinges, men til de som ønsker kontrakt må denne inkludere et bredt hjelpetilbud fra kvalifisert fagpersonale, tilpasset den enkelte.
 - Det må aktivt arbeides for at kunnskap er lett tilgjengelig og kvalitetssikret, slik at feiloppfatninger eller stigma ikke forhindrer at man ber om hjelp, både på egen og andres vegne.
 - Det må i større grad tilbys medikamentfri behandling av rusavhengighet. Pårørende til personer med rusmiddelavhengighet må få god oppfølging og informasjon, både om selve behandlingsløpet og om hvordan rus påvirker den enkelte i øyeblikket, samt den større sammenhengen.
 - Rehabilitering og integrert ettervern av personer med rusmiddelavhengighet må styrkes. Alle skal få tilbud om en oppfølging som er tilpasset sin situasjon, uavhengig av hvor i landet man bor.

106 2.2 En ansvarlig alkoholpolitikk

107
108 De mest omfattende problemene som oppstår som følge av rusmiddelbruk kan
109 knyttes til alkohol. Juvente ønsker å begrense skadeomfanget av alkohol, og dette
110 kan gjøres best og mest effektivt gjennom god forebygging og restriktiv
111 alkoholpolitikk. En ansvarlig alkoholpolitikk bidrar til et bedre samfunn fordi den
112 senker konsumet og på den måten bidrar til økt velferd, trygghet og bedre helse.
113 Gjennom forskningen på feltet vet vi at pris og tilgjengelighet er de mest effektive
114 tiltakene for å begrense bruken av alkohol, og dermed også skadeomfanget.

115
116 Juvente mener at:

- 117
- 118 • Norges alkoholpolitikk skal baseres på folkehelse og forebygging.
 - 119 • Den nasjonale alkoholstrategien må følges opp med tiltak og finansiering for
120 å redusere alkoholkonsumet i Norge.
 - 121 • Vinmonopolet må opprettholdes og styrkes som alkoholpolitisk virkemiddel.
 - 122 • Taxfreeordningen for alkohol må avvikles, sekundært overtas av
123 Vinmonopolet.
 - 124 • Det må ikke åpnes for salg av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent
125 direkte fra nisjeprodusenter (f.eks. «gårdssalg»).
 - 126 • Det norske forbudet mot alkoholreklame må opprettholdes, og styrkes med
127 fokus på internett og sosiale medier. Spesielt må influensenes
128 “snikreklamerings” få konsekvenser ved brudd på markedsføringsloven.
 - 129 • Alkoholavgiftene må økes til et forsvarlig høyt nivå.
 - 130 • Det må innføres legitimasjonsplikt på alle alkoholholdige varer for personer
131 under 30 år.
 - 132 • Promillegrensene for bil må opprettholdes, og promillegrensene på sjøen må
133 senkes til 0,2 promille. Det må gjennomføres flere promillekontroller både til
134 lands og til vanns.
 - 135 • Maksimal skjenketid for alkohol må reduseres fra 03.00 til 02.00.
 - 136 • Det må innføres varedeklarasjon på alkoholholdige drikkevarer, som opplyser
137 om ingredienser og næringsinnhold
 - 138 • Det må innføres advarselsmerking med spesielt fokus på skader relatert til
139 bilkjøring, graviditet og skader på tredjeperson, samt kreftfaren ved
140 alkoholbruk.
 - 141 • Parker, strender og andre viktige fellesarealer skal være alkoholfrie områder
142 hvor barn, ungdom og voksne kan oppholde seg uten å forholde seg til
143 andres alkoholbruk.
 - 144 • Det bør ikke tillates alkoholserving på steder som kinoer, butikker og
145 frisørsalonger.
 - 146 • Det bør ikke tillates alkoholserving på tribuner og andre
147 arrangementsarenaer hvor barn og unge er tilstede.

- 148
- 149
- 150
- 151
- 152
- 153
- 154
- 155
- 156
- 157
- 158
- 159
- 160
- 161
- 162
- 163
- 164
- 165
- 166
- 167
- 168
- 169
- 170
- 171
- 172
- 173
- Det må gjennomføres flere og bedre kontroller på salgs- og skjenkesteder, særlig med fokus på salg til mindreårige, og overstadig berusede personer.
 - Minimumskravet for antall kontroller per salgs- og skjenkested bør økes fra 3 til 5 per år.
 - Prikkbelastningssystemet må strammes inn slik at de mest alvorlige bruddene på alkoholloven medfører umiddelbar inndragning av salgs- eller skjenkebevilling, for en gitt periode.
 - Det bør gjennomføres forsøk med framprovosert salg av alkohol til mindreårige i de offentlige kontrollene.
 - Det må ikke lettes på kravene for alders- og sosial kontroll ved alkoholsalg på nett og i selvbetjeningskasser.
 - Skjenkekontrollører må kurses grundig i alkoholloven, også når kontrollene gjennomføres av private selskap.
 - Alle kommuner skal ha helhetlige, folkehelseorienterte rusmiddelpolitiske handlingsplaner som også omhandler alkoholpolitikk og forebygging.
 - Utsalgssteder må ha et bredt og attraktivt utvalg av alkoholfrie drikkevarer tilgjengelig.
 - Brudd av samme grad på norsk alkohollovgivning skal på nasjonal basis bli møtt med like reaksjoner.
 - Det må lages felles regler og retningslinjer for salg av alkohol, uavhengig av utsalgsform.
 - Forskrift for opplæring av alkoholsalg bør styrkes og stille høyere krav til opplæringens innhold
 - Nyansatte i butikker som selger alkohol bør pålegges et omfattende kurs i alkoholsalg.

174 **2.3 En kunnskapsbasert narkotikapolitikk**

175

176 Juvente ønsker en narkotikapolitikk basert på kunnskap og solidaritet med de som
177 har problemer. Juvente mener at narkotika i stor grad handler om å regulere egne
178 følelser, og Juvente ønsker derfor et samfunn der mennesker får hjelp til
179 egenregulering, slik at narkotika ikke er nødvendig. Juvente mener at den mest
180 humane narkotikapolitikken er den som gjør at færrest mulig prøver og bruker
181 narkotika. I Norge er det få som prøver narkotika, og enda færre som er faste
182 brukere. Det er noe Juvente ønsker å holde fast ved. Ved å begrense
183 rekreasjonsbruk, vil det også bli tydeligere hvem som har underliggende
184 problemstillinger, som blir dekket over av rusbruk. Disse trenger hjelp, og rus vil
185 ofte forverre problemene de har. Samtidig må vi være bevisste på at mange har
186 store problemer med egen eller andres narkotikabruk. Pårørende-perspektivet er
187 ofte ikke godt nok nevnt i rusdebatten, og det er mange rundt dem som utvikler
188 avhengighet som får betydelig redusert livskvalitet som følge av andres rusbruk,
189 og som selv kan ende opp med skadelig forbruk av rus. Disse må tilbys god

190 oppfølging og hjelp. Spesielt er barn og søsken av rusavhengige glemt, og de må
191 få samtalebasert oppfølging for å unngå å utvikle større utfordringer i livet.

192
193

194 For å holde bruken av narkotiske stoffer så lav som mulig mener Juvente at ingen
195 narkotiske stoffer bør legaliseres. Forbudet bidrar til at færre prøver og bruker
196 jevnlig, og det gir mulighet for å oppdage personer med rusproblemer tidligere,
197 samt at man med forbudet kan idømme passende tiltak ved overtredelse. Det er
198 viktig at denne behandlingen ikke har elementer av straff, men at det både
199 oppfattes og er en hjelp og støtte som den involverte ønsker og trenger. Juvente
200 tror at det ofte er underliggende årsaker til at mennesker utvikler et skadelig
201 forbruk av rus, og at det krever tid og ressurser for å finne ut hva en avhengighet
202 handler om. Juvente mener derfor at fortsatt forbud er den mest humane
203 narkotikapolitikken, og at man i den planlagte rusreformen må sørge for at tidlig
204 forebygging og livsmestring står i fokus.

205
206

207 Personer med rusproblemer må ha enkel tilgang på hjelp – både helsehjelp, sosiale
208 tjenester og annen nødvendig støtte. Brukere må møtes på en måte som er
209 fordomsfri, støttende og ikke dømmende. Juvente ønsker at ikkevoldelig
210 kommunikasjon/empatisk kommunikasjon blir en del av behandlingsapparatet, og
211 at de som har utfordringer blir møtt med undring og forståelse. Det er viktig at
212 helsevesenet lytter til den enkelte, fordi den enkelte har best kjennskap til eget liv,
213 hva som virker, og hva som ikke virker. Målet skal være å hjelpe mennesker ut av
214 rusproblemer og avhengighet – det krever tålmodighet og tilpasningsdyktige
215 tjenester.

216
217

218 Juvente mener at:

219
220

- 220 ● Ingen narkotiske stoffer bør legaliseres.
- 221 ● Heller enn bøter og fengselsstraff, bør personer som tas for bruk og
222 besittelse møtes med helsehjelp eller alternative reaksjoner.
- 223 ● Brudd av samme grad på norsk narkotikalovgivning skal på nasjonal basis bli
224 møtt med like reaksjoner. Unntaket kan være de som over lang tid har
225 utviklet et tungt forbruk, der de ikke er i stand til å takle dette på egen hånd,
226 eller klarer å nyttiggjøre seg av offentlige hjelpetilbud.
- 227 ● De tyngste rusbrukerne bør få muligheten til å dekke sitt rusbehov gjennom
228 staten (gjennom for eksempel sprøyterom og heroinassistert behandling),
229 slik at yngre misbrukere skjermes, ved at tilbudet blir mindre.
- 230 ● Målet for behandling og rehabilitering av rusmidler bør primært være
231 rusfrihet for lette brukere, og rusmestring for tunge brukere.
- 232 ● Overdosetallene må reduseres, blant annet gjennom tiltak for å få flere til å
233 bytte fra sprøyte til røyking av heroin, utvidelse av heroinassistert
234 behandling og utdeling av substitutter som har mindre skadelige effekter.

- 235
- 236
- 237
- 238
- 239
- 240
- 241
- 242
- 243
- 244
- 245
- 246
- 247
- 248
- Innsatsen for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til narkotikabruk må økes, særlig om de narkotikatypene ungdom eksponeres hyppigst for, og som kan ha større negative konsekvenser
 - Det må fokuseres mer på skade på tredjepart av narkotikabruk, ikke minst barn og ungdom som bor sammen med en som bruker narkotiske stoffer.
 - Det bør forskes mer på skader og kostnader forbundet med narkotikabruk.
 - Det bør forskes på bruk av narkotiske stoffer for medisinsk bruk, også cannabis. Reguleringen av medisinsk bruk av narkotiske stoffer bør være restriktiv, og må utformes på en måte som forhindrer risiko for skadelig bruk.
 - Det bør utarbeides en nasjonal pårørendestrategi, som ser på dagens nasjonale og kommunale struktur for pårørendearbeid og hvilke tiltak som kan settes inn for å forbedre denne gruppens situasjon.

249 **2 Ungdom og samfunn**

250

251 Juvente er en organisasjon for, av og med ungdom som er opptatt av ungdoms
252 hverdag. Ungdom skal få muligheten til å utfolde seg og engasjere seg i saker som
253 angår dem. Det er også ungdommen som skal arve verden, og ved å gi dem et
254 godt fundament skapes også en bedre framtid.

255

256 **3.1 Ungdomsengasjement og deltakelse**

257

258 Ungdom engasjerer seg gjerne i andre saker enn voksne, og det er viktig at også
259 disse meningene blir hørt. Ungdom har rett og plikt til å påvirke politikk, og voksne
260 er forpliktet til å lytte til ungdommen. Juvente ønsker å bidra til å engasjere
261 ungdom, og styrke ungdoms muligheter og vilje til å engasjere seg. Juvente mener
262 det er viktig at ungdom får innflytelse på samfunnsutviklingen. Ungdom er
263 engasjerte, og engasjement kan utøves gjennom deltakelse i frivillige
264 organisasjoner, gjennom opplæring i politisk arbeid og ved at ungdom tas på alvor.

265

266 **Juvente mener at:**

267

- 268
- 269
- 270
- 271
- 272
- 273
- 274
- 275
- Ungdom må gis den kunnskapen som er nødvendig for å bli sett og hørt.
 - Alle kommuner må ha et ungdomsråd med reell makt og innflytelse.
 - Kommunestyrene og fylkestingene må ha gode rutiner slik at ungdomsrådene blir inkludert i politiske prosesser før man gjør avsluttende vedtak, og særlig i utforming og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
 - Rammevilkårene og tilskuddsordninger for frivillige ungdomsorganisasjoner må bli bedre både nasjonalt og lokalt.
 - Kommuner må tilby egnede lokaler til aktivitet i frivillige organisasjoner.

- 276
- 277
- 278
- 279
- 280
- 281
- Ungdom må gis kunnskap om hvordan de kan søke penger og gjennomføre egne arrangementer, med oppfølging tilpasset deres kompetansenivå.
 - De kompliserte søknads- og rapporteringskravene for frivillige ungdomsorganisasjoner må forenkles.

282 **3.2 Ungdomsrettigheter**

283

284 Ungdom er en ressurs for samfunnet og Juvente mener derfor at ungdom skal ha

285 reell påvirkningskraft og mulighet for deltakelse i lokaldemokratiet. Stemmerett for

286 16-årige er en mulighet til å inkludere ungdommer tidligere i politikken, og la deres

287 stemme bli hørt i saker som omhandler og påvirker ungdom. Skolen er en viktig

288 arena for utvikling og debatt rundt politiske tematikker. Derfor mener Juvente at

289 alle ungdommer skal få den kunnskapen som kreves for å kunne ta egne

290 informerte valg, både i sitt eget liv og i politiske sammenhenger.

291

292 Juvente ønsker å skape miljøer der alle føler seg trygge, og hvor behovet for

293 rusmidler ikke er til stede. For at dette skal være mulig, må det eksistere slike

294 tilbud for alle. Juvente mener at alle barn og unge har rett til en god ungdomstid,

295 med lett-tilgjengelige fritidsaktiviteter. Juvente ønsker et mangfoldig fritidstilbud

296 for ungdom, og en økt andel lavterskeltilbud.

297 .

298

299 **Juvente mener at:**

300

- 301
- 302
- 303
- 304
- 305
- 306
- 307
- Skolen skal gi ungdom den kunnskapen som kreves for å kunne ta selvstendige og informerte valg i politiske sammenhenger.
 - Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg.
 - Alle ungdomsarrangementer og ungdomsorganisasjoner skal være rusfrie.
 - Kommuner ikke skal nedprioritere ungdomsklubber og andre fritidsarenaer på grunn av nedskjæring i økonomien.
 - Fritidsarenaer som lokale ungdomsklubber bør styrkes og prioriteres.

308

309 **3.3 Inkludering og likestilling**

310

311 Samfunnet vi lever i blir stadig mer flerkulturelt og mangfoldig. Juvente mener at

312 identitet ikke skal være et hinder for menneskers frihet. Tvert imot må ulikheter

313 respekteres og verdsettes. Vi krever derfor like rettigheter for alle, uavhengig av

314 nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre

315 ulikheter. For at alle skal få et best mulig liv, er det nødvendig at vi alle er åpne og

316 villige til å tilpasse oss andres behov.

317

318 **Juvente mener at:**

319

320 ● Alle grupper i samfunnet skal kunne delta i fritidstilbud og organisasjoner på
321 lik linje.

322 ● Alle former for rasisme og diskriminering må bekjempes.

323 ● Arbeidet mot alle former for mobbing må styrkes.

324 ● Funksjonsnivå ikke skal være et hinder for deltakelse i samfunnet.

325 ● Det må oppfordres til flere initiativer for tilbud og hjelp til minoriteter og

326 grupper med mennesker som har mindre muligheter enn andre.

327

328 **4 Fred og utvikling**

329

330 Juvente mener at fattigdom og urettferdighet skaper grobunn for krig og konflikter.

331 Fred er ikke bare fravær av krig, men bygger på en prosess av samarbeid mellom

332 stater og folk. Dette samarbeidet må være basert på ønsket om å skape en

333 rettferdig og bærekraftig verden hvor alle er sikret menneskerettigheter og et

334 verdig liv. Ressurser og bistand må gå til basisbehov som sikrer økt livskvalitet,

335 heller enn våpen- eller alkohol-industrien.

336

337

338 **4.2 Bistand og utvikling**

339

340 Mennesker i store deler av verden lider under vanskelige forhold som følge av

341 blant annet manglende infrastruktur, ressursmangel, krig og fattigdom. Juvente

342 mener at de rike landene i verden har plikt til å hjelpe, og å utjevne globale

343 forskjeller, sørge for utvikling og redusere fattigdom. 14 av de 17 bærekraftsmålene

344 satt av FN blir påvirket av alkohol og det er derfor viktig å se sammenhengen

345 mellom rusmidler og bærekraftig utvikling. Rusmidler bidrar til økte økonomiske,

346 sosiale og helsemessige problemer i fattige land. Alkohol er i mange land en av de

347 vanligste årsakene til dårlig helse og tidlig død, og har ført til økt smitte av

348 HIV/AIDS. Å redusere rusbruken vil dermed bidra til økt velferd, trygghet og

349 rettferdighet.

350

351

352 **Juvente mener at:**

353

354 ● Det må rettes mer oppmerksomhet mot alkohol som et utviklingshinder og
355 på de uetiske sidene av alkoholindustrien.

356 ● Bærekraft skal være førsteprioritet i arbeid for utvikling i andre land.

357 ● Oljefondet må trekke sine investeringer knyttet til produksjon og salg av alle
358 former for rusmidler.

- 359 ● Rusmidler som hinder for utvikling må vies større oppmerksomhet i
- 360 bistandsarbeid.
- 361 ● Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for alkohol.
- 362 ● Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for narkotiske stoffer.
- 363 ● Minst én prosent av Norges brutto nasjonalinntekt (BNI) skal gå til
- 364 utviklingsbistand.
- 365 ● Det internasjonale samfunnet må samles om å håndtere utfordringer rundt
- 366 klimaendringer.
- 367 ● Barn i alle land skal ha muligheten til en meningsfylt og verdig barndom uten
- 368 å måtte utføre barnearbeid eller forsørgelse av familien.
- 369 ● Norges helsebistand må ikke kuttes, selv i kriser som påvirker norsk
- 370 økonomi.